

BYTA BÄLG SJÄLV

Att byta bälg på sin segelbåtsmotor är lättare och mindre farligt än att byta bromsar på bilen, säger de som gjort båda sakerna. För en medelmåttigt häändig motornovis framstår det efter en demonstration också som fullt genomförbart att klara själv.

Text och foto **Lena Gavelin**

Det jobbigaste är att riva inredningen så att man kommer åt motorn och därunder bälgen, denna ack så viktiga gummiring mellan båtens in- och utsida, säger proffsen som gör det ofta. Om du ska byta bälgen själv måste du vara noga och tänka på att du därmed tar ansvar för det som håller båten utanför sjön underifrån.

Slarvar du och gör du fel kan det inne-

bära att båten vattenfylls och sjunker, med alla problem det innebär.

I Volvo Pentas handbok anges att bälgbyte ska göras var sjunde år. Yanmars servicerekommandation säger vart åttonde år. Vissa försäkringsbolag kräver dessa intervall på bälgbyte för att försäkringen ska gälla, andra tio-tolv år.

En del båtägare Praktiskt Båtägande talat med hävdar att bälgen kan hålla upp

VERKTYG DU BEHÖVER

Insexnyckel, lång insexnyckel med spärrskaft (8 mm) underlättar. Men du kan även förlänga med skiftnyckeln.

Skiftnyckel
Polygrip
Avbitartång
Spackelspade
Ev. kniv
Ficklampor

till 20 år. Flera vittnar om bälgar som är som nya efter både 14 och 23 år. Och visst är den mörka, svala miljön idealisk för att gummi ska hålla länge.

Att byta ofta är dock ingen nackdel och inte särskilt kostsamt, förutom jobbet. Själva bälgen kostar drygt 2 000 kr.

– Jag använder bara originaldelar, dels då det inte är mycket dyrare, dels för att det passar till hundra procent. Om någon skada skulle uppkomma blir det alltid diskussion om huruvida originaldelar har använts. Dessutom medföljer det en beskrivning med originalbälgen, säger maskiningenjören och båtbesiktningsmannen Stephan Birke på Birkes Båtjour, som utför en mängd bälgbyten varje år.

Anlitar du proffs tar det 2–2½ dag och kostar mellan 6 000 och 10 000 kronor inklusive moms. Det blir billigare om du river inredningen själv.

Vid minsta vattendroppe på insidan av gummiringen så ska du byta bälg direkt,

INFO OM BÄLGBYTEN PÅ ANDRA BÅTTYPEN

Maxi Fender med MD5 och 110 S: <http://83.227.180.6/balgbyte.html>

Diskussion om bälgbyten på Maxi: www.maxisidorna.com/diskussion/meddelande_59.html

Bälgbyte på Lady Helmsman: www.lady-helmsman.org/motor.htm

Bälgbyte på Parant: www.kongstad1.net/paranter/artiklar/balgbyte2006/balg2006.php

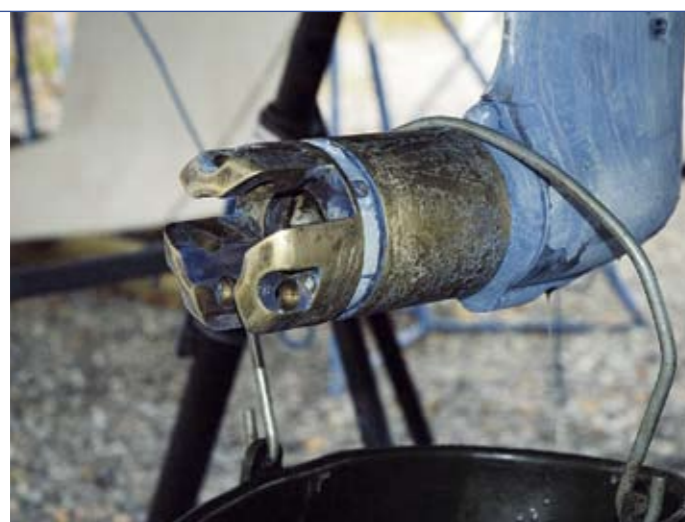
Bälgbyte på VP 110 S: <http://hem.passagen.se/s30/a1tekbalg.htm>

För besiktning av bälgen med optiskt instrument och erhållande av skriftligt godkännande, kontakta exempelvis Jan Lundqvist på Sjö & Landservice, Svinninge Hamn, tel. 08-540 261 51 (kontor) eller 070-371 64 55 (mobil), e-post sjo-land@minpost.nu

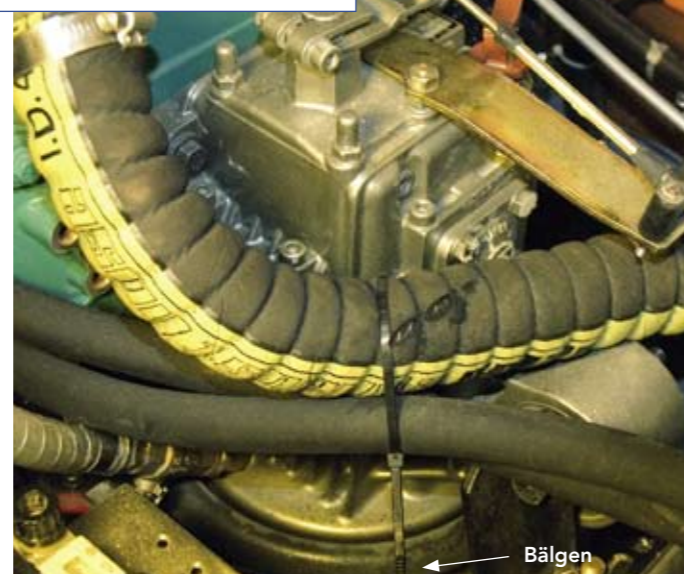
Se även hemsidan www.kongstad1.net/paranter/artiklar/balgtest/balgtest.php om bälgbesiktning.

Maskiningjören och båtbesiktningsmannen Stephan Birke som varit behjälplig med beskrivningen och fakta i ovanstående artikel och demonstration på bilderna nås på 08-715 64 00, e-post info@batjouren.com, hemsida www.batjouren.com

SÅ HÄR GÅR ETT BÄLGBYTE TILL I EN ELAN 33:A, STEG FÖR STEG

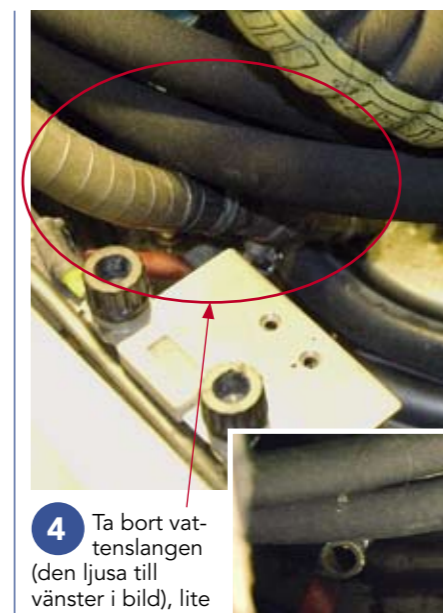
1 Börja med att demontera propellern. Tappa ur all olja ur drevet (underifrån), häng en hink på propellerarmen. Låt det gärna stå och rinna över natten, så att den trögflytande oljan verkligen rinner ur. Det går fortare om du tar bort oljesticken.

2 Rensa i motorn så att du kommer åt att lyfta ur drevet. Först och främst tar du bort avgasslangen, som är i vägen.

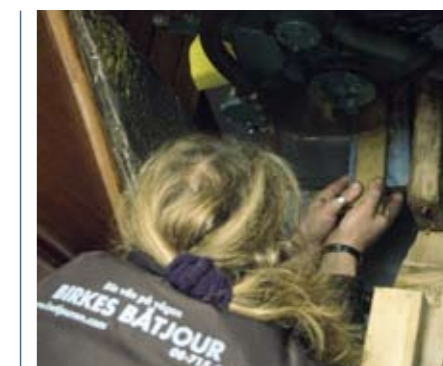

3 Lyft bort växelföraren med växelvajern, som också är i vägen

4 Ta bort vattenslangen (den ljusa till vänster i bild), lite beroende på hur det ser ut runt omkring.

Utan vattenslang.

5 Palla upp motorn så att den inte välter när du lossar det bakre motorfästet, som sitter med två bultar, samt underhuset.

oavsett ålder. Du kan trycka på den och känna om den är spänstig och känns hel när båten står på land. Gör INTE detta när den ligger i vattnet, det medför risker.

Efter en grundstötning bör du också göra en ordentlig koll eller byta, då gummit lätt kan ha fått skador när den tunga motorn ruckats. Det finns proffs som utför

bälgbesiktningar med optiskt instrument och utfärdar skriftligt godkännande för 500 kronor, se faktarutan. Efter diesel-läckage är det också viktigt att se över bälgen.

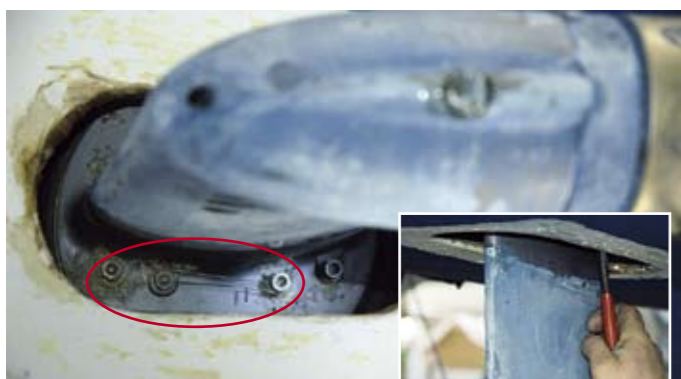
– Nya dieseln äter gummi, säger Stephan. Och en uttorkad gummibälg måste bort. För det är ju sprickorna du bör vara

rädd för, en trasig bälg och din båt kan snabbt vattenfyllas. Som du kan se på bilderna fanns det helt klart skador som kunde ha orsakat problem på den sju år gamla bälgen i reportaget Elan 33:a.

Det finns olika tillvägagångssätt för att byta bälg beroende på hur båten är konstruerad och hur lätt det är att komma åt.

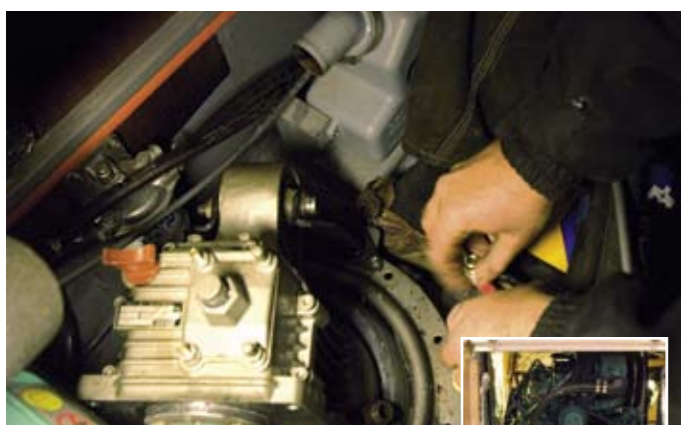
6 Klättra ur båten och riv bort täckplattan under båten, den gummitäta/duk som sitter på båtbottnen där propellerarmen går in i båten. Ta vid behov hjälp av spackelspade eller kniv för att få bort mattan. Köp en NY täckplatta innan du ska sätta tillbaka alltihop igen, det är inte så kostsamt. Slipa fästyten med sandpapper för att rugga upp den före fastsättningen och tvätta fästyterna med acetone. Limma fast med kontaktlim eller Sikaflex (det senare rekommenderas av Drevia). Kontaktlim är lättast för amatörer och båda ytor ska beläggas. Om Sikaflex används är det extremt viktigt att ytan är ren och minst 10 grader varm. Använd i så fall Sikaflex nummer 291.

7 Ta med hjälp av avbitartång bort låstråden som sitter runt insexorna (bultarna) intill propelleraxeln. Insexorna håller ihop över- och underhuset, det är däremellan bälgen sitter.

8 Skruva ur insexorna som sitter neråt. Förläng insexnyckeln med skiftnyckeln om du har svårt att komma åt. Att få loss insexorna kan vara tufft efter 15 år, ännu ett skäl att skifta oftare.

9 Upp i båten igen. Lossa stålflänsen som sitter bultad runt bälgen på insidan. Lossa de sex skruvarna och sedan de två bultar som håller motorfästet. Obs! Se till att motorn är ordentligt uppallad innan så att den inte tippas, se punkt 5!

10 Lyft ur hela drevet och ta ut det ur båten.

Underdelen av drevet hänger nu fritt kvar på flänsen utan problem.

11 Skruva isär drevet steg för steg. Ta hem delarna och rengör, torka först med ren trasa, sedan med avfettningmedel och acetone.

12 Ringen som håller fast bälgen ska eventuellt skrapas fri från rost och göras ren. Om den ska målas om rengör du med acetone eller thinner beroende på vad du ska använda för färg, epoxilack eller tvåkomponentslack. Observera att bälgen är datummärkt, kolla datumet och konditionen när du köper ny ring. Många bälgar visar sig ha legat 3-4 år på hyllan före försäljning. "Jag skulle aldrig använda en bälga som är mer än ett år gammal, det är datummärkning som gäller vid sjunskador etcetera om det blir en försäkringsfråga", säger Stephan Birke. När du ska sätta tillbaka bälgen gör du som ovan fast i omvänd ordning, förstås. Du måste givetvis vara mycket noga med att bälgen och hela drevet kommer riktigt på plats så att det verkligen håller tätt. För säkerhets skull bör du kanske kolla hur det ser ut vid sjösättningen, för att undvika en obehaglig överraskning.

SIDE-POWER
Thruster systems

No compromise!

Vi utökar serien av bog- och akterpropellrar och introducerar nya SR-serien retractable trustere.

Rätt val för varje båttyp utan kompromisser!

Sleipner AB
Kilgatan 1
S-452 97 Strömstad
Tel: +46 526 629 50
Fax: +46 526 152 95

CONFIDENCE BY CONTROL
MANUFACTURED BY SLEIPNER MOTOR AS

www.sleipnerab.se